

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет психології та соціології
Кафедра практичної та клінічної психології

Л. І. Магдисюк

Психологія сімейної кризи

Методичні рекомендації до курсу

«Психологія сімейної кризи»

(бакалаврів)

Луцьк
Вежа-Друк
2021

УДК 316.6:316.362(072)

М 12

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 3 від 20 листопада 2020 р.)*

Рецензенти:

Гошовський Я. О. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Остапівський О. І. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології ВППО.

Магдисюк Л. І.

М 12 Психологія сімейної кризи : методичні рекомендації до курсу «Психологія сімейної кризи» (бакалаврів) / Людмила Іванівна Магдисюк – Луцьк : Вежа-Друк. – 2021. – 20 с.

У методичних рекомендаціях до курсу «Психологія сімейної кризи» викладено мету вивчення дисципліни, загальні вимоги до підготовки студентів, представлений опис навчального курсу, тематичні огляди змістових модулів, плани лекційних, практичних та лабораторних занять, питання для самостійної та індивідуальної роботи, питання для підготовки до екзамену, перелік літературних джерел та Інтернет-ресурсів, рекомендованих до опрацювання, а також модульні контрольні роботи із предмету.

Методичні вказівки рекомендуються студентам факультету психології та соціології спеціальностей «Практична психологія» кваліфікаційного рівня «Бакалавр» і повністю відповідають навчальній програмі з дисципліни.

УДК 316.6:316.362(072)

© ВНУ імені Лесі Українки, 2021

© Магдисюк Л. І., 2021

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. АНОТАЦІЯ КУРСУ	5
3. КОМПЕТЕНЦІЇ	6
4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
5. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	8
6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ.....	11
7. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)	11
8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ	14
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	16

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціально-поведінкові науки	Вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>180/ 6</u>	053 Практична психологія	Рік навчання <u>4</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>	Практична психологія	Семестр <u>7 -ий</u>
	Бакалавр	Лекції <u>20</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год.
		Самостійна робота <u>112</u> год.
		Консультації <u>8</u> год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

ППП Магдисюк Людмила Іванівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри практичної та клінічної психології

Контактна інформація: мобільний телефон +380665201640;
електронна адреса magdisyukl@ukr.net

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 202. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Курс спрямовано на вивчення основних категорій психології сімейної кризи як новітнього напрямку психологічної науки, психологічних життєвих ситуацій, загроз та ризиків, які впливають на функціонування сім'ї, індивідуально-психологічних якостей особистості та їх впливу на взаємодію в сім'ї, зовнішніх та внутрішніх чинників, що впливають на сімейну кризу, а також ознайомлення з прикладними аспектами та технологіями надання психологічної допомоги сім'ї під час кризи.

2. Пререквізити:

Вивчення дисципліни базується на дисциплінах загального та професійного циклів підготовки попередніх років навчання: загальна психологія, основи практичної психології, психологія сім'ї, психологічний супровід сім'ї.

3. Постреквізити: психологічне консультування, психотерапія.

4. Метою навчальної дисципліни є:

Предмет вивчення навчальної дисципліни: психологічні закони функціонування та розвитку сімейної кризи. Метою вивчення дисципліни є: розкрити психологічні особливості сімейної кризи, об'єктивні і суб'єктивні умови їх розвитку.

– формування компетентності студентів в галузі психології сімейної кризи;

– сформувати у студентів базову систему наукових знань з психології сімейної кризи як новітнього напрямку психологічної науки, сучасних теорій і концепцій;

– сформувати навички аналізу проблем психології сімейної кризи, які є актуальними у сучасному суспільстві;

– підвищити рівень психологічної компетентності студентів у забезпеченні безпечної поведінки та практичної готовності особистості до здійснення безпечної професійної діяльності.

Основне завдання навчальної дисципліни – сприяти психологічній підготовленості бакалаврів до професійної діяльності. Після вивчення навчальної дисципліни «Психологія сімейної кризи» бакалаври повинні набути та отримати **знання**:

– ключових понять, теорій та закономірностей, що складають категоріальний апарат психологічних аспектів психології сімейної кризи;

– базових категорій психології сімейної кризи;

– визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;

– психологічних механізмів та закономірностей безпечної поведінки індивіда в сімейних кризових ситуаціях;

– принципів використання психологічних знань для вирішення проблем в кризових ситуаціях, які виникають у сім'ї;

уміння:

- аргументувати власні погляди на актуальні проблеми психології сімейної кризи;
- самостійно обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;
- аналізувати психологічні загрози у сімейних кризових ситуаціях;
- використовувати психологічні знання при реалізації професійних функцій;
- володіти методами психічної саморегуляції особистості;
- використовувати психологічні знання при реалізації професійних функцій.

5. Результати навчання (Компетентності)

Основним результатом навчання є знання та розуміння предметної області психології сімейної кризи та здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК-3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога.

ЗК-4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК- 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК-2. Знання категоріально-понятійного апарату психології.

ФК-8. Уміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК-9. Здатність здійснювати психоконсультативну, просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК-10. Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики.

ФК-13. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

6. Структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиць 2.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1.						
Теоретико-методологічні засади психології сімейної кризи						
Тема 1. Психологія сімейної кризи: міждисциплінарний підхід.	24	2	2	20		
Тема 2. Психологія сімейної кризи як галузь психологічного знання.	25	2	2	20	1	
Тема 3. Кризові періоди у розвитку подружніх стосунків.	25	2	2	20	1	
Тема 4. Критерії діагностики кризи.	25	2	2	20	1	
Тема 5. Сімейні конфлікти та їх характеристика.	31	2	2	26	1	
Разом за модулем 1	130	10	10	106	4	15
Змістовий модуль 2.						
Прикладні аспекти психології сімейної кризи						
Тема 6. Ревнощі та сімейна зрада.	24	2	2	20		
Тема 7. Нормативні сімейні кризи.	25	2	2	20	1	
Тема 8. Ненормативні сімейні кризи.	25	2	2	20	1	
Тема 9. Загальні техніки консультування і техніки сімейної психотерапії.	25	2	2	20	1	
Тема 10. Психологічна допомога сім'ї в кризових ситуаціях.	31	2	2	26	1	
Разом за модулем 2	130	10	10	106	4	15
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (МКР1+МКР2)						30+30=60
ІНДЗ						6
Інше (дискусії, реферат)						4
Всього годин/ Балів	180	20	20	112	8	100

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ (20 ГОД.)

Тема 1. Психологія сімейної кризи

1. Основні поняття сімейної психології.
2. Загальні принципи, напрямки і види надання психологічної допомоги сім'ї.
3. Визначення поняття «криза», «сімейна криза».
4. Сім'я та сімейна криза в сучасній світі.

Тема 2. Історичні зміни сім'ї та шлюбу

1. Історія розвитку шлюбних стосунків від прадавності до сучасності.
2. Бачення сім'ї та сімейної кризи в стародавності.
3. Поняття сім'ї та сімейної кризи у Середньовіччі.
4. Шлюб як основа сім'ї.
5. Національні особливості сімейних стосунків.
6. Особливості розвитку української сім'ї.
7. Сім'я і її характеристики.
8. Особливості сучасної сім'ї.
9. Проблеми сучасної молоді української сім'ї.
10. Материнство й батьківство. Діти без сім'ї.

Тема 3. Психологія сімейної кризи

1. Мотивація сімейних конфліктів, особливо небезпечних для сімейної цілісності.
2. Теорії криз. Стадії кризи (автор Дж. Каплан).
3. Критерії діагностики кризи.
4. Кризові періоди у розвитку подружніх стосунків (Плзак, Н.Самоукіна).
5. Прояви сімейної кризи на індивідуальному рівні, у нуклеарній сім'ї, у розширеній сім'ї.
6. Прояви сімейної кризи у стосунках сім'ї і соціуму.
7. Симптоматична поведінка членів сім'ї як наслідок сімейної кризи.

Тема 4. Діагностика сімейних відносин у період кризи

1. Діагностика структури сім'ї.
2. Вивчення сімейної історії.
3. Діагностика подружніх взаємовідносин.
4. Дослідження сім'ї, яка очікує на дитину.
5. Діагностика відносин між батьками та дітьми.
6. Діагностика емоційного стану членів сім'ї.

Тема 5. Сімейні конфлікти

1. Сімейні конфлікти та їх характеристика.
2. Види сімейних конфліктів.
3. Мотивація сімейних конфліктів та їх причина.
4. Моделі поведінки в сімейних конфліктах.
5. Сімейна сварка.

6. Сімейні стреси та емоційне вигорання.
7. Неблагополучні сім'ї.

Тема 6. Ревнощі та сімейна зрада

1. Тлумачення поняття «ревнощі» (В. Даль, М. Бердяєв та ін.).
2. Психологічні детермінанти ревнощів.
3. Нормальні та патологічні ревнощі як надцінні ідеї.
4. Типологія ревнощів (Т. Андреева, В. Менделевич).
5. Рекомендації особам, яких ревнують ревнощів (С. Кратофіл, А. Варга, В. Смахов).
6. Тлумачення поняття подружньої невірності (А. Волкова, А. Варга).
7. Мотиви позашлюбних зв'язків (А. Волкова).
8. Відмінності в мотивуваннях зрад у чоловіків і жінок (Лосева).
9. Стадії та форми прощення (Р. Енрайт). Прийняття прощення.

Тема 7. Поняття нормативних сімейних криз

1. Поняття про нормативні сімейні кризи.
2. Криза перша (прийняття на себе подружніх обов'язків).
3. Криза друга (освоєння батьківських ролей, прийняття нового члена сім'ї).
4. Криза третя (включення дітей у зовнішню соціальну структуру).
5. Криза четверта (прийняття факту переходу дитини в підлітковий вік).
6. Криза п'ята (дитина покидає сімейне гніздо).
7. Криза шоста (подружжя знову залишається вдвох).
8. Повторний шлюб.

Тема 8. Ненормативні сімейні кризи

1. Ненормативні сімейні кризи.
2. Зрада.
3. Розлучення.
4. Тяжка хвороба.
5. Інцест.
6. Смерть члена сім'ї.

Тема 9. Техніки сімейної терапії

1. Поняття про параметри сімейної терапії
2. Загальні техніки консультування і психотерапії
3. Техніки сімейної психотерапії
 - А. Структурні техніки
 - Б. Поведінкові техніки
 - В. Соціометричні техніки
 - Г. Парадоксальні техніки
 - Ґ. Техніки організації бесіди а сімейній терапії

Тема 10. Психологічна допомога сім'ї

1. Дисфункціональні сім'ї.
2. Процеси розпаду і дестабілізації сімейних відносин.
3. Психологічна допомога при нормативних сімейних кризах.
4. Психологічна допомога при ненормативних сімейних кризах.
5. Різновиди психологічної допомоги дітям жертв насильства.
6. Психологічна допомога сім'ї з дитиною з особливими потребами (інвалідом).

ІНДЗ

Презентація до тем практичних (на вибір)

7.Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 3

1	Тема. Психологія сімейної кризи.
2	Тема. Історія розвитку шлюбних стосунків від прадавності до сучасності.
3	Тема. Бачення сім'ї та сімейної кризи в стародавності.
4	Тема. Психологічна діагностика сім'ї.
5	Тема. Діагностика сімейних відносин у період кризи.
6	Тема. Материнство й батьківство.
7	Тема. Діти без сім'ї.
8	Тема. Психологічна допомога сім'ї.
9	Тема. Процеси розпаду і дестабілізації сімейних відносин.
10	Тема. Нормативні сімейні кризи.
11	Тема. Ненормативні сімейні кризи.
12	Тема. Мотивація сімейних конфліктів, особливо небезпечних для сімейної цілісності.
13	Тема. Управління конфліктами.
14	Тема. Відмінності в мотивуваннях зрад у чоловіків і жінок.
15	Тема. Стадії та форми прощення.
16	Тема. Типологія ревнощів.
17	Тема. Дисфункціональні сім'ї.
18	Тема. Симптоматична поведінка членів сім'ї як наслідок сімейної кризи.
19	Тема. Сутність та управління стресом: прийоми виходу з стресових ситуацій.
20	Тема. Техніки організації бесіди в сімейній терапії.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента: відвідування занять є обов'язковим. За умови відвідування та якісної підготовки до занять студент може набрати максимальну кількість балів поточного оцінювання. За наявності об'єктивних причин (відрядження, стажування, хвороба тощо) студент може перездати тему курсу, навчатися он-лайн. За бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Списування під час модульних контрольних робіт заборонене.
- Письмові роботи студента обов'язково проходять перевірку на наявність плагіату (допускається не більше 20 % текстових запозичень).
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);

– Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо дедлайнів та перекладання: Максимально оцінюється робота студента на занятті (за умови успішної відповіді). За наявності об'єктивних причин (відрадження, стажування, хвороба тощо) студент може перездати тему курсу.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перекладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем, або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо). Залік відбувається у формі усного опитування. Студент може не складати залік, якщо за результатами поточного оцінювання та модульної контрольної роботи набирає 75 і більше балів.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЗАЛІК

- Місце психології сімейної кризи у психології як науці.
- Психологія сімейної кризи: предмет і завдання дисципліни.
- Визначення поняття «криза», «сімейна криза».
- Сім'я та сімейна криза в сучасній світі.
- Історія розвитку шлюбних стосунків від прадавності до сучасності.
- Бачення сім'ї та сімейної кризи в стародавності.
- Поняття сім'ї та сімейної кризи у Середньовіччі.
- Шлюб як основа сім'ї.
- Національні особливості сімейних стосунків.
- Особливості розвитку української сім'ї.
- Сім'я і її характеристики.
- Особливості сучасної сім'ї.
- Проблеми сучасної молоді української сім'ї.
- Материнство й батьківство.
- Діти без сім'ї.
- Психологічні особливості багатодітної сім'ї.
- Психологічні особливості батьківського ставлення до єдиної дитини.
- Особливості подружніх стосунків в сім'ях, що мають хвору дитину.
- Теорії криз.
- Діагностика структури сім'ї.
- Вивчення сімейної історії.
- Діагностика подружніх взаємовідносин.
- Дослідження сім'ї, яка очікує на дитину.
- Діагностика відносин між батьками та дітьми.
- Діагностика емоційного стану членів сім'ї.
- Сімейні конфлікти та їх характеристика.
- Види сімейних конфліктів.
- Мотивація сімейних конфліктів та їх причина.
- Моделі поведінки в сімейних конфліктах.
- Сімейна сварка.
- Сімейні стреси та емоційне вигорання.
- Неблагополучні сім'ї.
- Нормальні та патологічні ревності як надцінні ідеї.
- Поняття про нормативні сімейні кризи.

Повторний шлюб.
Тлумачення поняття подружня невірність (А. Волкова, А. Варга).
Мотиви позашлюбних зв'язків (А. Волкова).
Відмінності в мотивуваннях зрад у чоловіків і жінок (Лосева).
Стадії та форми прощення (Р. Енрайт).
Прийняття прощення.
Ненормативні сімейні кризи.
Зрада.
Розлучення.
Тяжка хвороба.
Інцест.
Смерть члена сім'ї.
Насилля в сім'ї.
Дисфункціональні сім'ї.
Процеси розпаду і дестабілізації сімейних відносин.
Загальні принципи, напрямки і види надання психологічної допомоги сім'ї.
Психологічна допомога при нормативних сімейних кризах.
Психологічна допомога при ненормативних сімейних кризах.
Психологічний портрет «проблемної» сім'ї.
Методи корекції шлюбно-сімейних стосунків.
Різновиди психологічної допомоги дітям жертв насильства.
Психотерапія дітей у ситуації розлучення батьків.
Психологічна допомога сім'ї з дитиною з особливими потребами (інвалідом).
Психологічні аспекти посттравматичних ситуацій та їх психологічний супровід.
Сутність та управління стресом: прийоми виходу з стресових ситуацій.
Технології психічного самозбереження.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси: Основна література

1. Бріш К. Г. Розлади прив'язаності: від теорії до терапії: (посібник) / К. Г. Бріш. – Львів, 2012. – 314 с.
2. Варга А. Я. Системная семейная психотерапия : краткий лекционный курс / А. Я. Варга. – СПб.: Речь. 2001. – 144 с.
3. Психология семейных кризисов. Олифирович Н. И, Зинкевич-Куземкина Т. А, Велента Т. А. Москва: Речь, 2006 - 360 с.
4. Психологія молоді сім'ї : монографія / М. І. Мушкевич, Р. П. Федоренко, Л. І. Магдисюк, Т. І. Дучимінська. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 308 с.
5. Психологія молоді сім'ї : монографія / Р. П. Федоренко, М. І. Мушкевич, Т. І. Дучимінська, Л. І. Магдисюк. – Вид. 2-ге, доповн. та змін. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 392 с.
6. Психологія сім'ї : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. В. Помиткіна, В. В. Злагодух, Н. С. Хімченко, Н. І. Погорільська. – К.: НАУ, 2011. – 271 с.
7. Психологія сім'ї: навч. посібник / [Поліщук В.М., Ільїна Н.М., Поліщук С.А., Мисник С.О., Савченко Ю.Ю. та ін.]; за заг. ред. В.М. Поліщука. – [2-е вид.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 282 с.
8. Психологія сімейних взаємин: навч. посіб. / [М. С. Корольчук, П. П. Криворучко, В. І. Осьодло та ін.]; заг. ред. М. С. Корольчука. – К.: Ніка-Центр, 2010. – 296с.
9. Психологія сучасної сім'ї [Текст] : навч. посіб. / Олеся Анатоліївна Столярчук ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. - Кременчук : Щербатих О. В., 2015. - 135 с.
10. Седих К. В. Психологія сім'ї : навч. посіб. / К. В. Седих. К. : ВЦ «Академія», 2015. – 192 с.
11. Семейная психология : учеб. пособ. для вузов / Л. Б. Шнейдер. – Изд. 3-е. – М. : Академ. проект ; Екатеринбург : Деловая книга, 2007. – 736 с.
12. Федоренко Р.П. Психологія сім'ї [Текст] : навч. посіб. / Раїса Петрівна Федоренко. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 364 с.
13. Черезова І. О. Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / І. О. Черезова. – Бердянськ, БДПУ, 2016. – 193 с.
14. Шнейдер Л. Б. Психология семейных отношений: Курс лекций. М., 2000.
15. Эйдемиллер Э. Г. Психология семьи и семейная психотерапия / Э. Г. Эйдемиллер, В. Юстицкис – СПб.: Питер. 1999. –656 с.

Додаткова література

1. Алешина Ю. Е. Социально-психологические методы исследования супружеских отношений / Ю. Е. Алешина, Л. Я. Гозман, Е. М. Дубовская. – М.: Изд-во Моск, ун-та, 1987. – 120 с.
2. Алешина Ю. Е. Цикл развития семьи: Исследования и проблемы / Ю. Е. Алешина // Вестник Моск, ун-та. Психология. Сер. 14.– 1987. – № 2. – С. 60–72.
3. Боуен М. Теория семейных систем. Основные понятия, методы и клиническая практика / М. Боуен – М.: Когито- Центр. 2005, – 496 с.
4. Брайзендайн Л. Женский мозг / Л. Брайзендайн. – М., 2006. – 317 с.
5. Винникот Д. В. Разговор с родителями / Д. В. Винникот. – М., 2007. – 96 с.
6. Говорун Т.В. Стать та сексуальність: психологічний ракурс : [навч. посіб.] / Т.В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 1999. – 384 с.
7. Грэй Д. Мужчины с Марса, Женщины с Венеры / Д. Грэй. – М., 2005. – 352 с.
8. Добродняк А. А. Этапы развития семейной психотерапии и параллели с другими методами психотерапии / А.А. Добродняк // Сучасна сім'я. Освіта. Медицина. Психологія. Психотерапія. Можливості співпраці: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2006. – С. 47–50.
9. Дружинин В.И. Психология семьи / В.И. Дружинин. – М.: КПС, 1996. – 160 с.
10. Засекіна Л. В. Психологічна готовність особистості до виходу на пенсію : монографія / Лариса Володимирівна Засекіна, Людмила Іванівна Магдисюк. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. – 290 с.
11. Кон І. С. Стать та Ідентифікація / І. С. Кон; за ред. Ю. Б. Гіппенрейтер. – М. 2000. – 214 с.
12. Магдисюк Л. І. Булінг як спосіб самозахисту підлітків / Л. І. Магдисюк, К. М. Супрунович // Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського: минувшина, сучасність, майбуття : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю, присвяченої 80-річчю освітнього закладу; 28 листоп. 2019 р., м. Володимир-Волинський / упоряд., голов. ред. Б. Є. Жулковський. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – С. 148–150.
13. Магдисюк Л. І. Вплив успішності емоційно-психологічного клімату на девіантну поведінку підлітків / Л. І. Магдисюк, А. П. Мельник, Л.Ф. Ключко // Психологія : реальність і перспективи : зб. наук. пр. Вип. 14 / упоряд. Р. В. Павелків та ін. – Рівне : РДГУ , 2020. – С. 160–165.
14. Магдисюк Л. І. Діагностика психологічної готовності до виходу на пенсію осіб пізньої зрілості / Л. І. Магдисюк // Наука і освіта [науково-практичний журнал]. – 2016. – № 2–3. – С. 144–149.

15. Магдисюк Л. І. Надання психологічної допомоги, спрямованої на покращення міжособистісного спілкування осіб пізньої зрілості та їх сімей / Л. І. Магдисюк, І. І. Головій // Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka # 51 (01/2020): Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour». 2020. – S. 100-103.

16. Магдисюк Л. І. Психологічна готовність молоді до раннього шлюбу / Л. І. Магдисюк, Т. Цесля // Практична психологія сучасності ресурси та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 26–27 вересня 2019 р.) / СНУ імені Лесі Українки ; кафедра практичної та клінічної психології ; за заг. ред. М. І. Мушкевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – С. 163–166.

17. Магдисюк Л. І. Психологічна допомога дитині та сім'ї у подоланні девіантної поведінки / Л. І. Магдисюк, Б. В. Павлова // Актуальні ідеї К. Д. Ушинського в контексті навчання й виховання української молоді: збірник матеріалів Четвертих педагогічних читань здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Початкова освіта» та науковців-дослідників психолого-педагогічної спадщини Ушинського (27 лютого 2020 року, місто Луцьк, Луцький педагогічний коледж) / уклад. С. С. Марчука. Луцьк: Волиньполіграф, 2020. – С. 57–60.

18. Магдисюк Л. І. Психологічна допомога сім'ї, яка виховує дитину із затримкою психічного розвитку / Л. І. Магдисюк, О. Б. Блаватна // Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka # 52 (02/2020): Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour». 2020. – S. 64-66.

19. Магдисюк Л. І. Психологічна корекція особистісної сфери підлітків та молоді / Л. І. Магдисюк та ін.. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал / Н. Ф. Федорова та ін.. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2019. – № 2 (73), II квартал.. – С. 64-72.

20. Магдисюк Л. І. Психологічно-профілактична корекція адикцій у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку (комп'ютерна залежність) / Л. І. Магдисюк та ін.. // Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал / Н. Ф. Федорова та ін.. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – 2020. – № 3 (78), III квартал. – С. 82-89.

21. Магдисюк Л. І. Психологія вразливих груп: методичні рекомендації до курсу «Психологія вразливих груп» / Л. І. Магдисюк, А. П. Мельник. – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 24 с.

22. Магдисюк Л. І. Психологія роботи з групами ризику: методичні рекомендації до курсу «Психологія роботи з групами ризику» / Л. І. Магдисюк, А. П. Мельник. – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 20 с.

23. Магдисюк Л. І. Психолого-педагогічні особливості виховання самостійності у дітей старшого дошкільного віку в колі сім'ї / Л. І. Магдисюк, Л. І. Ковальчук // Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka # 53 (03/2020): Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour». 2020. – S. 89-92.

24. Магдисюк Л. І. Фактори, що обумовлюють психологічну готовність молоді до шлюбно-сімейних відносин / Л. І. Магдисюк, Т. І. Цесля // Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka # 52 (02/2020): Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour». 2020. – S. 67-70.

25. Малкина-Пых И. Г. Семейная терапия. Справочник практического психолога / И. Г. Малкина-Пых. – М.: Эксмо, 2005.– 992 с.
26. Мартель Б. Сексуальность, любовь и Гештальт / Б. Мартель. – СПб.: Речь, 2006. – 192 с.
27. Москаленко В.Д. Зависимость: семейная болезнь / В. Д. Москаленко. – М.: ПЕР СЭ, 2002. – 336 с.
28. Николс М. Теоретический контекст семейной психотерапии / М. Николс // Семейная терапия : хрестоматия / Э. Г. Эйдемиллер, Н. В. Александрова, В. Юстицкис – СПб.: Питер, 2000. – С. 27–57.
29. Психологічна допомога в клініці: навчально-методичний посібник / Р. П. Федоренко, О. М. Хлівна, Т. І.Дучимінська, Л. І. Магдисюк, С. В. Борцевич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 224 с.
30. Райгородский Д. Я. Родители и дети / Д. Я. Райгородский // Самара: БАХРАМ-М. 2003. – 672 с.
31. Роджерс К- Консультирование и психотерапия / К. Роджерс – М.: Апрель Пресс Эксмо, 2000. – 328 с.
32. Родина в житті людини: Семиченко В. А., Заслуженюк В. С. // Семиченко В. А., Заслуженюк В. С. Психологія та педагогіка сімейного спілкування: Навч.посібник. - К.: Веселка,1998. – 327 с.
33. Сатир В. Вы и ваша семья / В. Сатир – М.: Апрель-Пресс. 2000. – 320 с.
34. Седих К. В. Психологія взаємодії систем: «сім'я і освітні інституції»: монографія / К. В. Седих. – Полтава: Довкілля. 2006 – 260 с.
35. Седых К. В. Делинквентный подросток: учебное пособие по психопрофилактике, диагностике и коррекции отклоняющегося поведения подростков для социальных педагогов, студентов педагогических, психологических, юридических специальностей, интернов-психиатров / К. В. Седых, В. Ф. Моргун. – Полтава, 1995. –161 с.
36. Семейная терапия : хрестоматия / Э.Г. Эйдемиллер, К. В. Александрова, В. Юстицкис. – СПб. : Питер, 2000. – 806 с.
37. Семиченко В. А. Мистецтво взаєморозуміння. Психологія та педагогіка сімейного спілкування : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів] / В. А. Семиченко, В. С. Заслужнюк. – К.: Веселка, 1998. – 214 с.

Интернет-ресурси

<http://www.isras.ru/>

<http://www.voppsy.ru/>

<http://www.psychology.ru/>

<http://www.psycheya.ru/>

<http://psychology.vuzlib.net/>

<http://www.psyche.ru/>

<http://www.flogiston.ru/>

<http://www.i-u.ru/biblio/>

Навчально-методичне видання

МАГДИСЮК ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

Психологія сімейної кризи

Методичні рекомендації до курсу

«Психологія сімейної кризи»

(бакалаврів)

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 ¹/₁₆. Обсяг 1,16 ум. друк. арк., 1,02 обл.-вид. арк.
Наклад 100 пр. Зам. 5. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.